

Kvartalsrapport 2023:3

Stor efterfrågan på arbetskraft, trots vikande konjunktur

Trygghetsfonden *tsl*

Stor efterfrågan på arbetskraft, trots vikande konjunktur

En pessimistisk framtidstro återfinns inom många områden och bland annat Konjunkturinstitutet har rapporterat att svensk ekonomi har gått in i en lågkonjunktur och BNP sjunker i år. Den svagare konjunkturen förklaras av hög inflation, svag krona och stigande räntor som har urholkat hushållens köpkraft samtidigt som svag omvärldsefterfrågan slår mot exportnäringen. Samtidigt ser vi att sysselsättningen fortsatt är hög och arbetslösheten visar sig återkommande vara lägre månad för månad i jämförelse med föregående år, även om det finns en indikation för vändning under augusti månad.

Ur ett omställningsperspektiv har antalet som beviljats omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL fortsatt att öka under de tre första kvartalen 2023, i jämförelse med motsvarande period 2022, vilket nu innebär ett helt år med ökat inflöde. Uppgången syns i de flesta branscher främst inom industrin, handeln och bostadsbyggandet, men även inom hotell och restaurang. Inflödet under inledningen av året hade en topp under mars månad och därefter en nedåtgående trend, men fortfarande på högre nivåer i jämförelse med motsvarande månader 2022. September var dock en månad med högt inflöde och hösten får utvisa åt vilket håll trenden pekar.

Tolv månader i följd har TSL:s omställningskvot visat att det är fler uppsagda som går till omställningsstöd än som kommer tillbaka till arbetsmarknaden. Kvoten bottnade emellertid under december 2022 och har därefter under 2023 successivt åter närmats sig mer av en balans mellan antalet uppsagda och antalet som kommer tillbaka till arbetsmarknaden. I augusti var kvoten 0,95, vilket betyder att det endast var marginellt fler som gick till omställningsstöd än som fick en ny lösning under månaden.

Under de tre första kvartalen 2023 fick fler än 9 av 10 personer som tagit del av omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL en ny lösning på arbetsmarknaden. Både för andra och tredje kvartalet låg andelen som hittar en ny lösning på 95 procent, vilket innebär en historiskt hög nivå. Trots att vi befinner oss i en period med ett ökande inflöde kan vi i ljuset av detta konstatera att resultaten för omställningsstödet har varit fortsatt starka med mycket goda resultat för våra deltagare.

Trygghetsfonden TSL:s uppdrag har länge varit att hjälpa uppsagda personer till en ny sysselsättning genom ny anställning, att starta eget företag eller att börja längre studier. Sedan ett år tillbaka erbjuder Trygghetsfonden TSL även kompetensstöd. Det innefattar bland annat vägledning och ekonomiskt stöd under utbildning även för anställda. Därutöver kan nu även tidsbegränsat anställda erbjudas omställningsstöd. Genom detta ges nya möjligheter för individen att långsiktigt stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Vi har sett ett stort och växande intresse för kompetensstödet bland TSL-an slutna under året som möjligheten har funnits. Detta har visat sig både över olika branscher och genom spridning regionalt. Mest förekommande är ansökningar bland anställda inom industrin och handeln. Knappt hälften söker en kurs eller utbildning på yrkeshögskola.

Trygghetsfonden TSL är oavsett konjunkturläge glada och stolta över att kunna erbjuda en palett av möjligheter som ger fler chansen att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. På så sätt bygger vi tillsammans med deltagarna en framtid där de kan stå väl rustade för både väntade och oväntade förändringar.

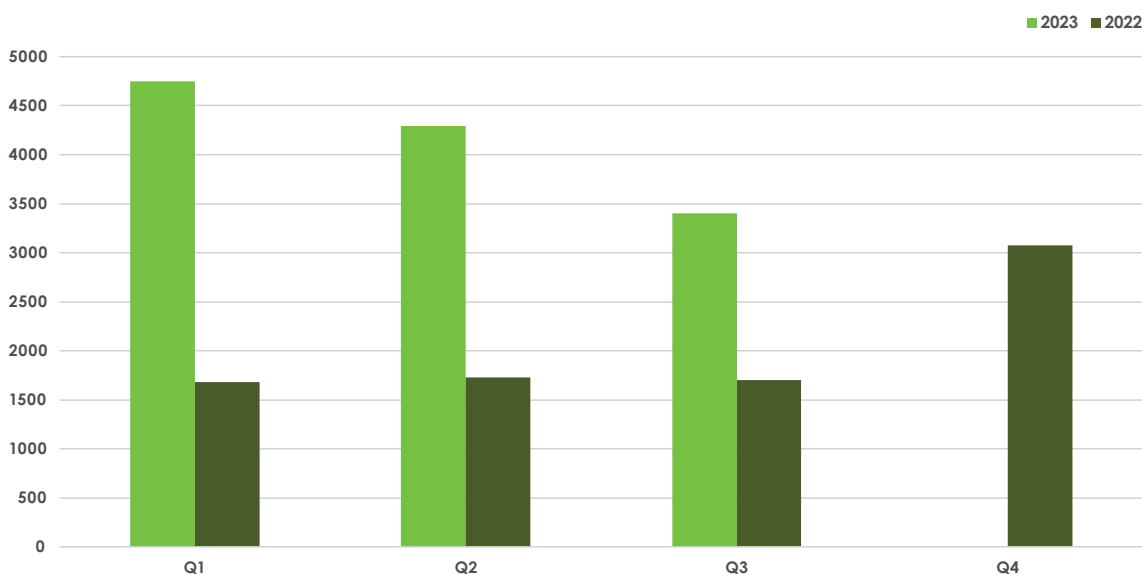

Caroline Söder
Vd Trygghetsfonden TSL

INFLÖDE

Tredje kvartalet 2023 beviljades omkring 3 400 personer stöd från Trygghetsfonden TSL. Det är dubbelt så många beviljade i jämförelse med motsvarande kvartal året innan då 1 700 personer beviljades stöd. Ökningen under kvartalet innebär att vi har sett ökande antal deltagare som beviljas omställningsstöd under ett helt års tid. Under hösten 2022 såg vi en normalisering av inflödet efter de historiskt låga nivåerna under inledningen av året. Första halvåret av 2023 innebar sedan ett ännu högre inflöde, även om vi har sett en minskning under årets efterföljande kvartal efter ett stort inflöde under första kvartalet. Toppen i inflödet då var under mars månad, men september var också en månad med ett stort inflöde. Sedan ungefär ett år tillbaka ingår även tidsbegränsade och säsongsanställningar i statistiken för omställningsstöd och hittills består ungefär tre procent av inflödet av dylika anställningar.

Figur 1. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, per kvartal, år 2023 jämfört med 2022.

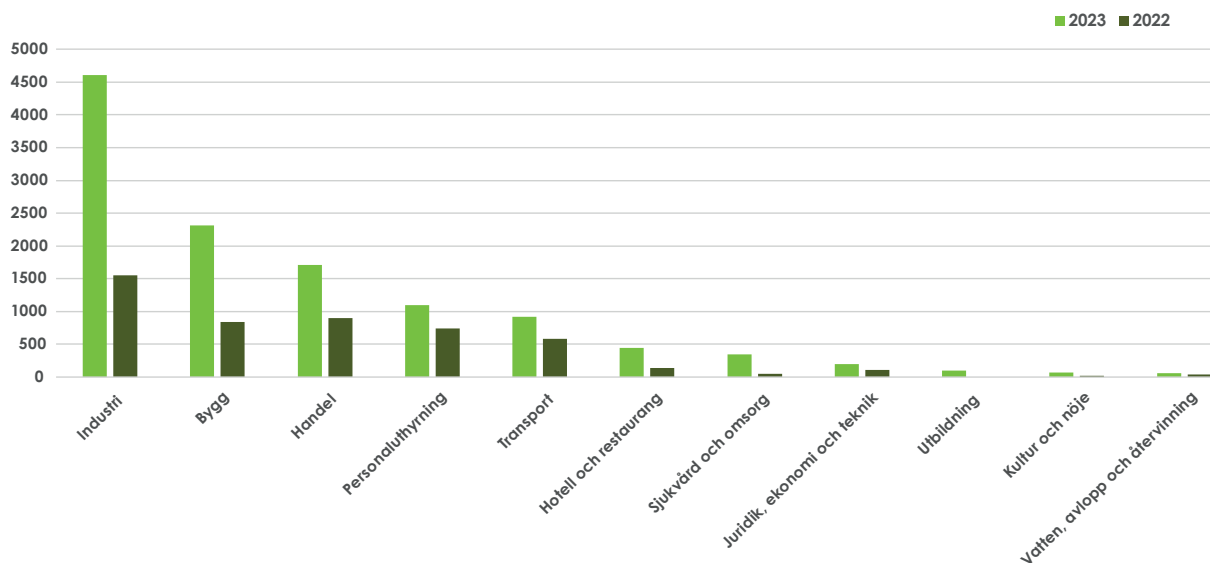

Antal uppsagda efter bransch

Det högre inflödet under årets tre första kvartal 2023 har lett till att antalet som beviljats omställningsstöd har ökat inom de flesta branscher, i jämförelse med motsvarande period året innan. Antalet personer som beviljades omställningsstöd var flest inom industrin följt av bygg och handeln. Drygt två av tre personer som beviljades omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL kom från dessa branscher.

Ökningen bland de största branscherna var störst inom industrin med knappt 200 procent fler som har beviljats stöd. Även bygg, handeln samt hotell och restaurang uppvisar stora ökningar där den sist nämnda ökade mest med mer än ett tvådubblat så stort inflöde. Därefter följer personaluthyrning respektive transport med ökning på omkring 50–60 procent. Sjukvård och omsorgsbranschen är vanligtvis en liten bransch i detta sammanhang, men ett större omställningsprojekt ledde till en väldigt stor ökning i jämförelse med motsvarande period 2022. En stor andel av dessa bestod av tidsbegränsade och säsongsanställningar, vilket innebär att för branschen som helhet bestod 28 procent av inflödet av dylika anställningar. Därefter följer den mindre branschen Kultur och nöje med 10 procent och Hotell och restaurang med 8 procent.

Figur 2. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, bransch¹, 2023 och 2022.

Figur 3. Andel uppsagda som beviljats omställningsstöd från TSL, per fack och bransch², 2023.

FACKFÖRBUND	BRANSCH										
	Industri	Bygg	Handel	Personluthyrning	Transport	Hotell och restaurang	Sjukvård och omsorg	Juridisk, ekonomi och teknik	Bransch saknas	Utbildning	Annan service- verksamhet
Byggnads	80%		11%	4%			45%				
Elektrikerna	5%										
Fastighets			28%								
GS	44%	4%					3%	42%			
Handels		74%		9%			3%			3%	
HRF			4%		98%		15%			75%	
IF Metall	45%	15%	35%	6%			24%	9%		3%	
Kommunal			9%	17%		99%	6%	11%	100%	19%	
Livs	9%										
Målarna	4%										
Seko	7%			3%				3%			
Transport			9%	61%				29%			
Total	4608	2310	1712	1096	918	439	349	196	124	102	67

¹ SNI 2007. Branschen personaluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resetjänster.

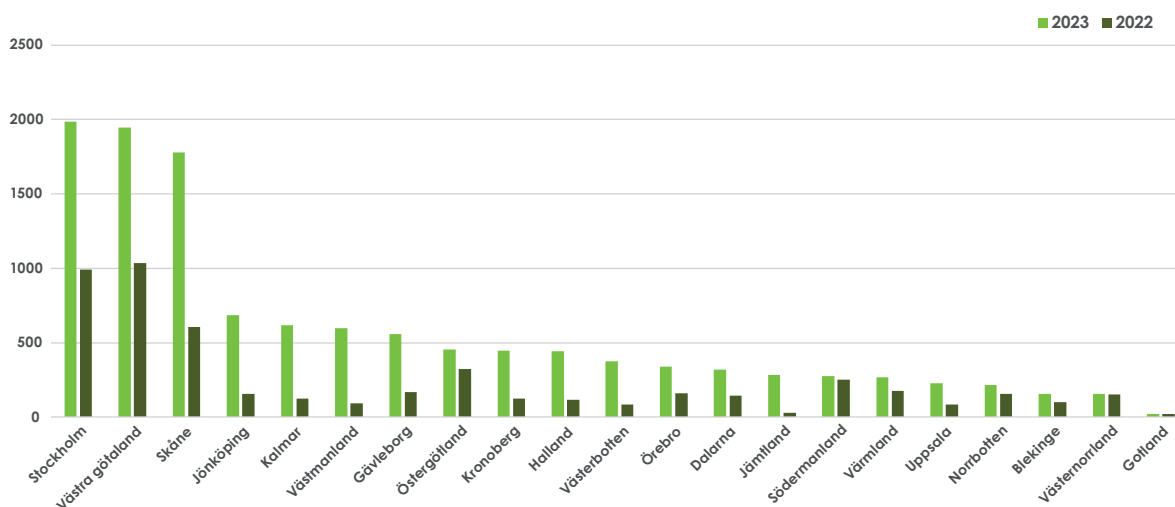
² Till övervägande del motsvarar bransch (SNI 2007), den primära verksamheten hos den aktuella arbetsgivaren.

Antal uppsagda efter län

Koncentrationen till storstadslänen är hög. Stockholm, Västra Götalands och Skånes län stod tillsammans för 47 procent av alla uppsagda som beviljats omställningsstöd under årets tre första kvartal. Länen med lägst antal uppsagda var Blekinge, Västernorrland och Gotland.

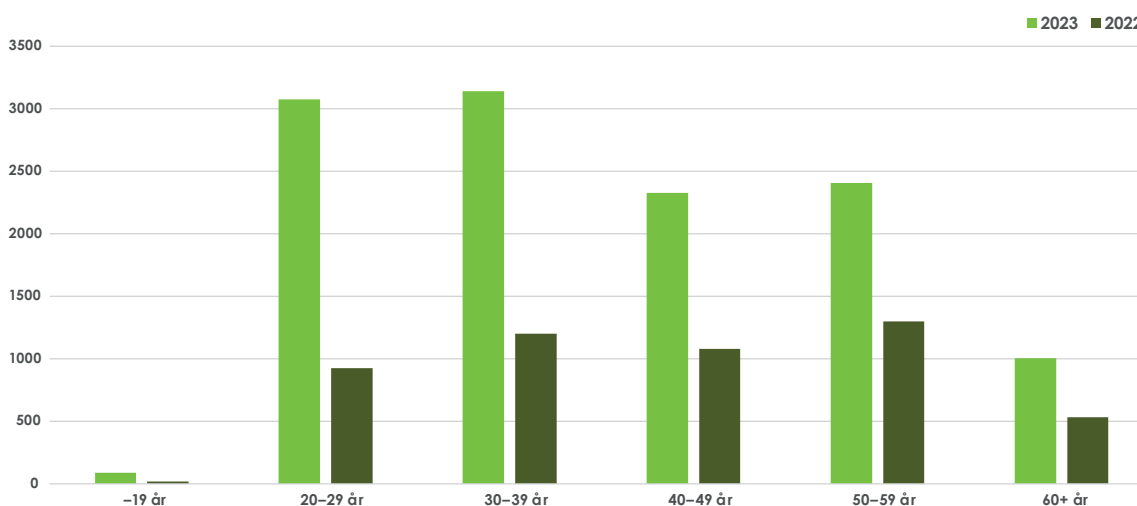
Under årets tre första kvartal ökade inflödet i alla län i jämförelse med förra året, förutom Gotland. Större omställningsprojekt i några län, bland annat Västmanland, Jönköping, Kalmar, Jämtland, Gävleborg och Kronoberg har medfört mångdubbla ökningar av antalet beviljanden för respektive län. I Stockholm, som är länet med störst inflöde, har antalet personer som fått omställningsstöd fördubblats under årets nio första månader, i jämförelse med motsvarande period året innan.

Figur 4. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, per län, 2023 och 2022.

Antalet som beviljats omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL var under 2022 relativt jämnt fördelat utifrån åldersgrupp med knapp betoning på åldersgruppen 50–59 år. Under 2023 har vi sett ett skifte där de största åldersgrupperna nu är personer i åldern 30–39 respektive 20–29 år med 25–26 procent av totalen för respektive åldersgrupp. Detta är mer av en återgång till hur det såg ut 2020 och 2021 då den yngre åldersgruppen stod för den högsta andelen. Den högre andelen yngre deltagare förklaras av ett stort antal uppsägningar för åldersgruppen inom främst industrin, men även inom handeln och bygg under årets nio första månader.

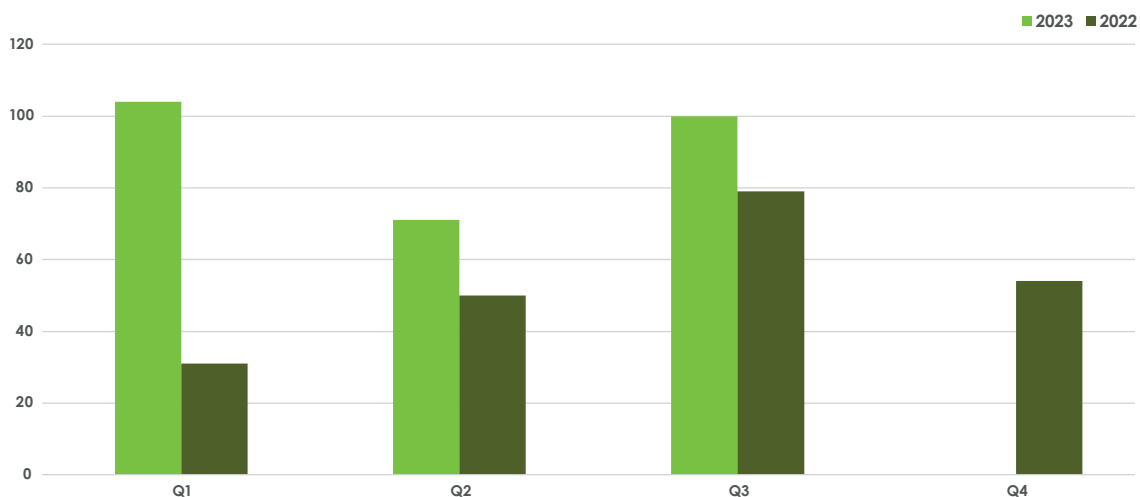
Figur 5. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, per åldersgrupp, 2023 och 2022.

KONKURSER

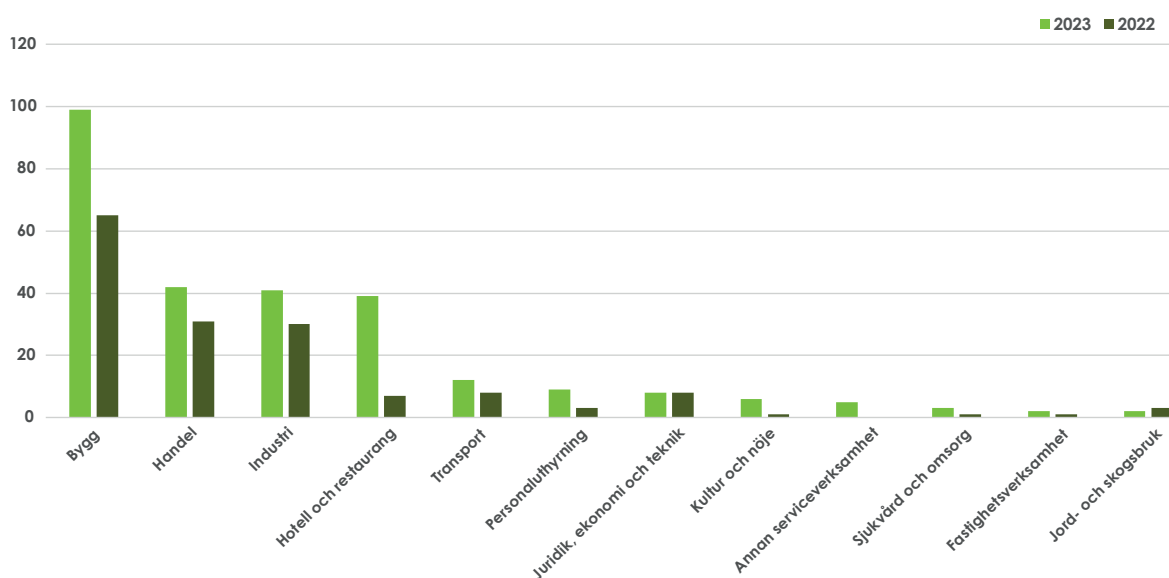
Under hösten 2022 började konkurserna återigen öka. Under 2023 har trenden fortsatt med ett högre antal konkurser. Antalet konkurser under tredje kvartalet var 5 procent fler i jämförelse med motsvarande kvartal året innan. Under tredje kvartalet 2023 inkom 100 konkurser.

Figur 6. Antalet konkurser som kommit in till Trygghetsfonden TSL per kvartal, åren 2023 och 2022.

Drygt en av tre konkurser under årets tre första kvartal skedde inom byggbranschen. Ökningen för branschen var drygt 50 procent i jämförelse med motsvarande period förra året. Störst ökning återfinns inom Hotell och restaurang som har sett nästan fem gånger fler konkurser. Endast branschen Jord- och skogsbruk har haft färre konkurser under årets tre första kvartal 2023 i jämförelse med året innan.

Figur 7. Antal konkurser som kommit in till Trygghetsfonden TSL per bransch³, 2023 och 2022.

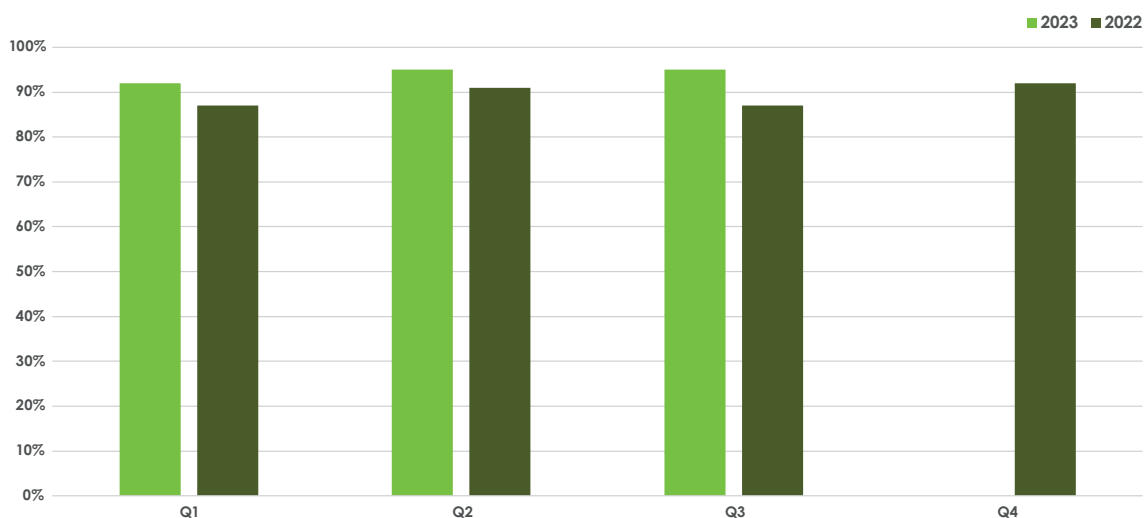

³ SNI 2007. Branschen personaluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resetjänster.

RESULTAT

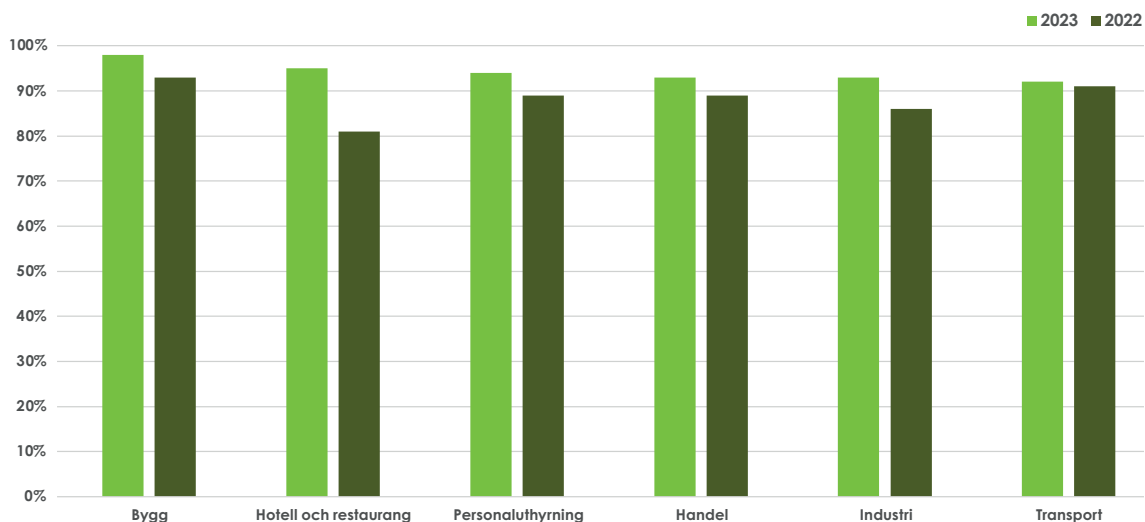
Det går väldigt bra för de flesta av TSL:s deltagare. Andelen personer som hittat ny lösning efter avslutat stöd var stabilt högt under hela 2022. Under de tre första kvartalen 2023 har resultaten förbättrats ytterligare och ligger på en historiskt hög nivå. Under tredje kvartalet låg andelen i jobb på 95 procent, vilket tangerar den högsta nivå som andelen har legat på som vi kan se historiskt. Siffran betydde en uppgång med 8 procentenheter i jämförelse med motsvarande kvartal 2022.

Figur 8. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per kvartal, åren 2023 och 2022.

Uppsagda personer har i väldigt hög utsträckning fått ett nytt jobb eller annan lösning efter avslutat omställningsstöd. Under de tre första kvartalen 2023 har andelen personer som fått en ny lösning inom ett år efter uppsägning varit över 90 procent inom samtliga branscher. Det enda undantaget var branschen Fastighetsverksamhet där andelen låg på 84 procent. Lösningsgraden bland de stora branscherna var högst inom bygg (98 procent).

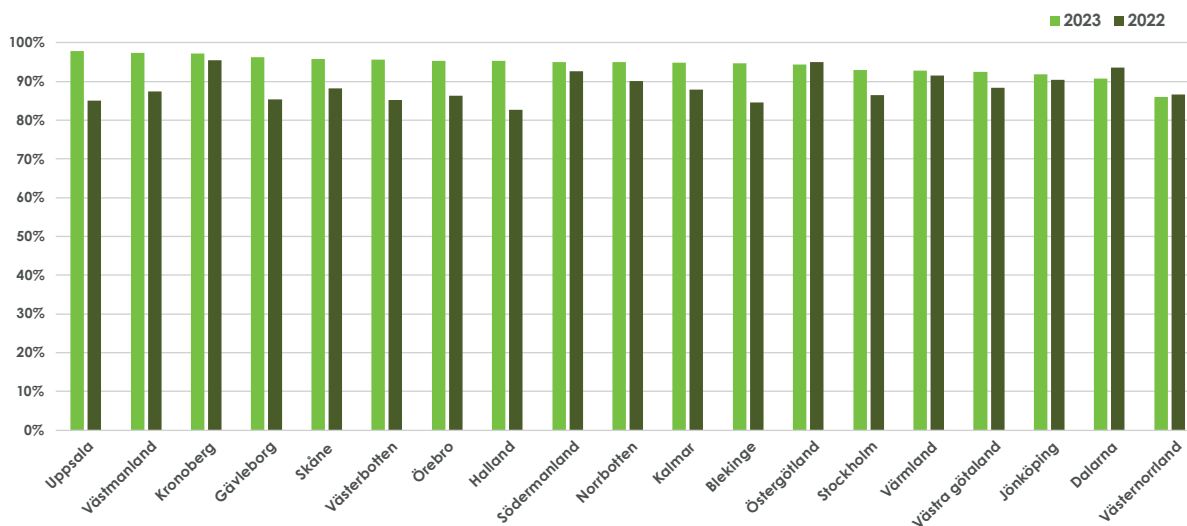
Figur 9. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per bransch⁴, 2023 och 2022.

⁴ SNI 2007. Branschen personaluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resetjänster.

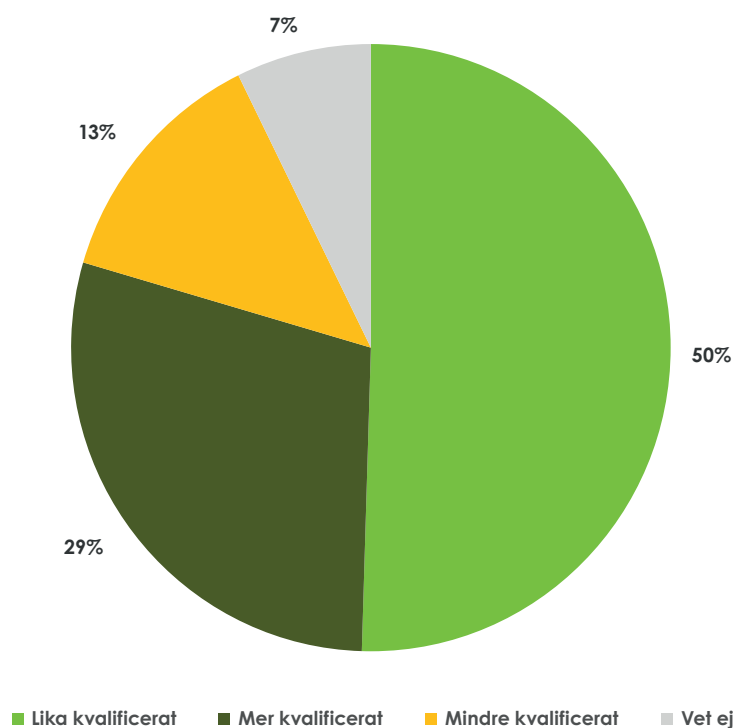
Andelen som har fått en ny lösning efter avslutat omställningsstöd under årets tre första kvartal var högst i Uppsala, Västmanland och Kronoberg. I samtliga län där fler än 40 personer har avslutat stöd har andelen som fått en ny lösning överstigit 80 procent. Av dessa ligger andelen på 90 procent eller mer i samtliga län förutom i Västernorrland (86 procent).

Figur 10. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per län med fler än 40 som avslutat omställningsstöd, 2023 och 2022.

Under det senaste året uppger fyra av fem (79 procent) att det nya arbetet är lika eller mer kvalificerat än den tidigare anställningen. Uppgifterna baseras på den avslutsenkät som skickas ut efter avslutat omställningsstöd. Alla personer som fått ny anställning genom omställningsstödet får frågan om det nya arbetet är mer, lika eller mindre kvalificerat än det tidigare arbetet.

Figur 11. Kvalifikationsgrad på det nya jobbet, andel procent, september 2022 – september 2023.

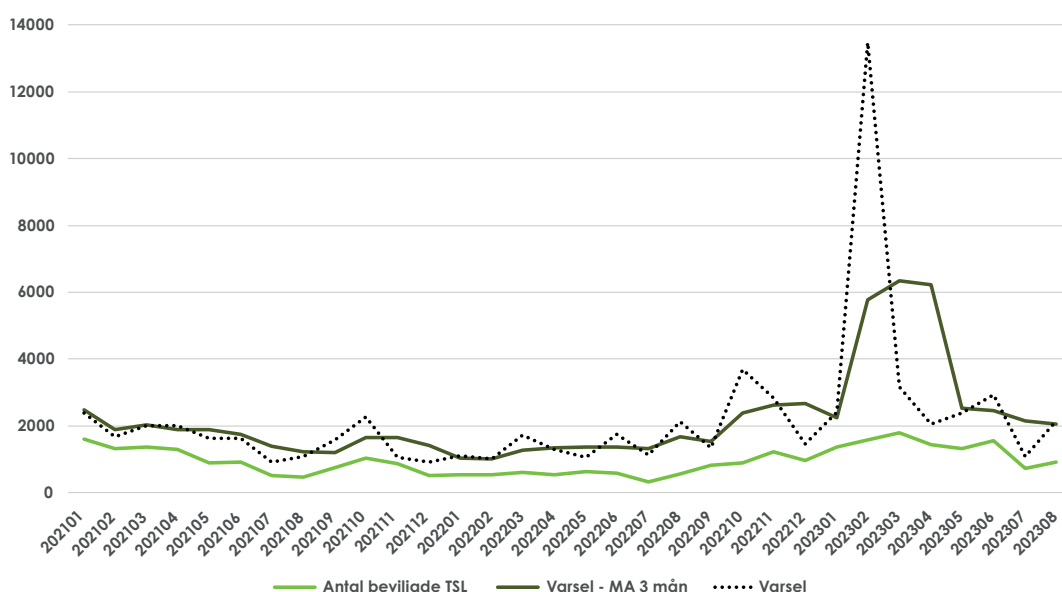
FOKUS: ARBETSMARKNADSLÄGET

Under en längre tid har vi levt i en omvärld med skiftande signaler. En pessimistisk framtidstro återfinns inom många områden och bland annat Konjunkturinstitutet har återkommande rapporterat om ett dystert stämmningsläge. Hög inflation, höga räntor och en deprecierande krona gräver hål i många svenskers plånböcker. Trots pessimismen har ännu ingen riktigt trott på en längre och djupare lågkonjunktur, samtidigt som både det offentliga och företagen till synes står relativt väl rustade inför eventuellt svårare tider. Sysselsättningen är fortsatt hög och arbetslösheten har återkommande visat sig vara lägre månad för månad i jämförelse med föregående år. Till skillnad från Arbetsförmedlingens arbetslöshetssiffror visade dock SCB:s AKU-siffror avseende augusti en uppgång i arbetslösheten under augusti. Än så länge går det däremot inte att fastställa att trenden är bruten.

Ur ett omställningsperspektiv har antalet uppsagda som beviljats omställningsstöd vänt upp och sedan hösten 2022 har trenden under året som har passerat därefter varit stigande i jämförelse med motsvarande period året innan. Trendbrottet kom efter de historiskt låga nivåer som vi såg under inledningen på 2022 och innebar under hösten 2022 en normalisering till nivåerna som vi såg under början av 2021. Under 2023:s sju första månader var antalet som beviljades omställningsstöd mellan drygt 110 och 200 procent fler per månad än under motsvarande månader 2022. Ökningstalen var som högst i början på året för att sedan minska, men närmade sig det högre spannet igen i juni efter ett högre inflöde veckan efter midsommar. I augusti sjönk dock ökningstakten och låg för första gången under året på mindre än en dubbling av antalet beviljanden.

Antalet uppsagda som beviljas omställningsstöd har över tid en korrelation med varsel för kollektivanställda med någon månads fördröjning. I diagrammet nedan är sambandet tydligt mellan antalet som beviljats omställningsstöd hos TSL och ett glidande medelvärde (MA-3 mån) för varsel. Uppgången för antalet varslade under de senaste månaderna kan därför tyda på att antalet som beviljas omställningsstöd också kommer öka de närmaste månaderna.

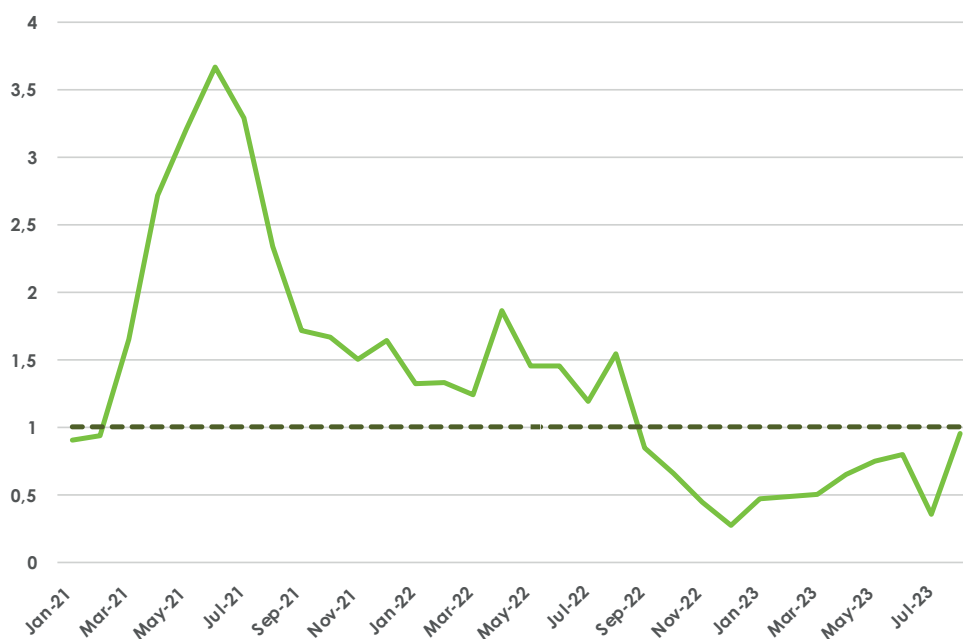
Figur 12. Antal uppsagda som beviljats stöd från Trygghetsfonden TSL, antal varsel för kollektivanställda Arbetsförmedlingen, per månad, januari 2021–augusti 2023.

*Humana varslade mer än 11 000 personer i februari 2023 eftersom de var involverade i rättsliga processer som gällde tillståndet för deras bolag för personlig assistans. 21 juni föll Förvaltningsrättens dom i Humanas favör, vilket sannolikt innebär att varslet inte kommer att effektueras.

Ett tydligt trendskifte inom TSL:s verksamhetsområde sågs i september 2022 då fler gick in i omställningsstöd än antalet deltagare som gick tillbaka till arbetsmarknaden. Detta återspeglas i att TSL:s omställningskvot⁵ sedan dess har legat under 1, vilket nu innebär 12 månader i följd. Under 2023 har kvoten sakta återigen börjat närma sig 1 och balans och i augusti låg kvoten på 0,95. Inom måttet är det relativt stor variation mellan branscher och även mellan olika månader. Exempelvis var kvoten för byggbranschen i augusti månad klart över 1 vilket betyder att fler fann en ny lösning än antalet som gick in i omställningsstöd.

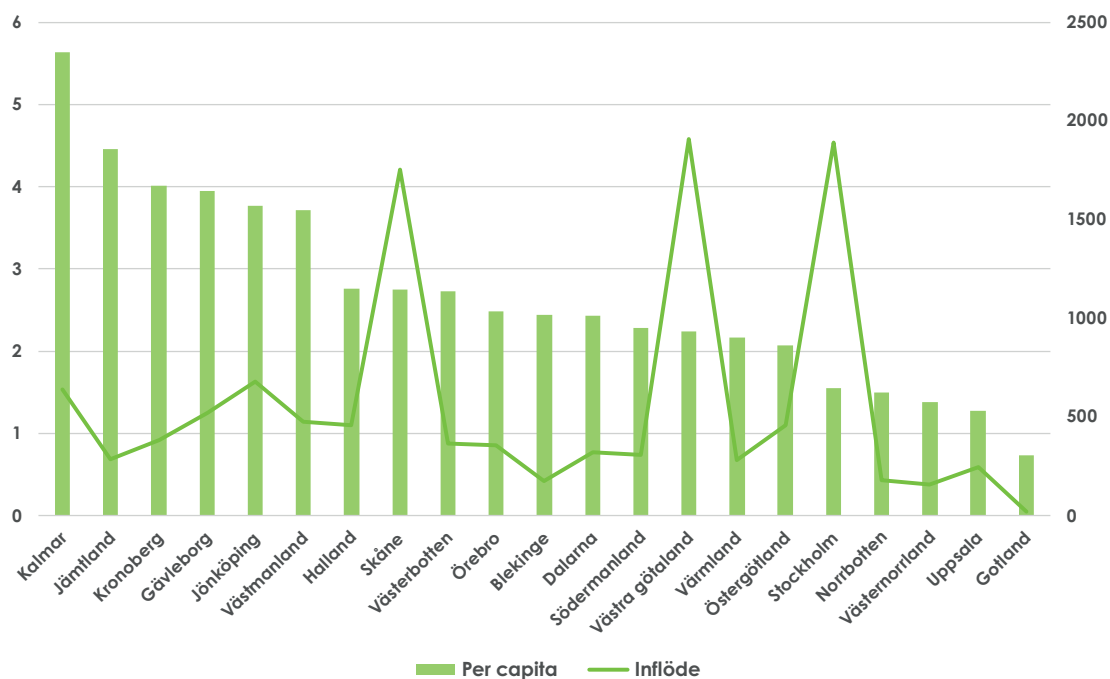
Figur 13. Kvot⁵ mellan avslutade i jobb relativt påbörjat omställningsstöd, per månad 2021–2023.

Som redovisas tidigare i figur 4 är det storstadslänet som bidrar med den största delen av inflödet till TSL i absoluta tal. Om man istället tittar på per capita-siffror justerat för antal förvärvsarbetande invånare i åldern 16–65 år per län hittills under 2023 ser bilden annorlunda ut. Stockholm som bidrar med flest beviljanden i absoluta tal bidrar när man tittar på inflödet per capita med det femte lägsta inflödet. Störst inflöde i relativa tal rensat för storleken på länet har istället Kalmar följt av Jämtland och Kronoberg. Kalmar ligger i topp till viss del på grund av två stycken stora omställningsprojekt. Under 2023 har det dock närmare varit regel än undantag att det förekommer större omställningsprojekt i olika län. Branschmässigt ser vi en stor övervikt mot industrin och något yngre personer för Kalmar. En bild som till stor del gäller för Kalmar tidigare år och även för de andra länen i topp, fast då på en lägre nivå. På motsatt sida ser vi att Gotland har lägst inflöde i relativa tal (vilket de även har i absoluta tal), följt av Uppsala och Norrbotten. I dessa län ser vi istället en undervikt av inflöde från industrin.

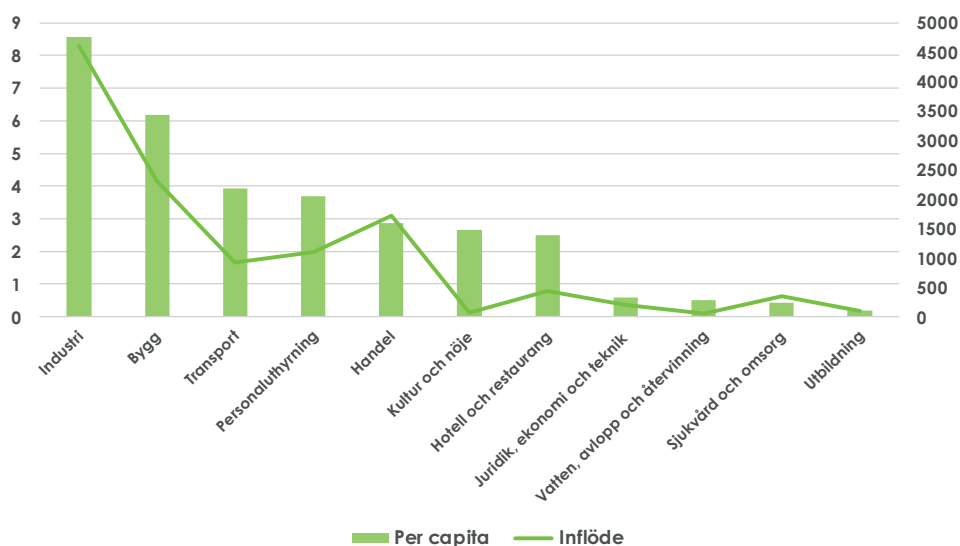
⁵ En kvot över 1 visar att det var fler som fick en jobblösning än påbörjade omställningsstöd. En kvot under 1 visar att det var fler som påbörjade omställningsstöd än fick en jobblösning under perioden.

Figur 14. Inflöde per capita per län (antalet deltagare per 1 000 förvärvsarbetande invånare 16–65 år) hittills under 2023 (vänster axel), samt faktiskt inflöde per län (höger axel).

På samma sätt som vi kan justera för befolkningsstorleken i de olika länen kan vi även justera för storleken på de olika branscherna och på så sätt titta på per capita-siffror. Däremot till skillnad från i ovan figur förändras inte bilden så mycket om man istället tittar på per capita-siffror justerat för antal anställda per bransch i jämförelse med absoluta tal. Fortfarande är det industrin och byggbranschen som är störst i både absoluta och relativa tal. Den största skillnaden mot inflödet i absoluta tal hittar vi inom handeln som i relativa tal har ett lägre justerat inflöde än både transport och personaluthyrning.

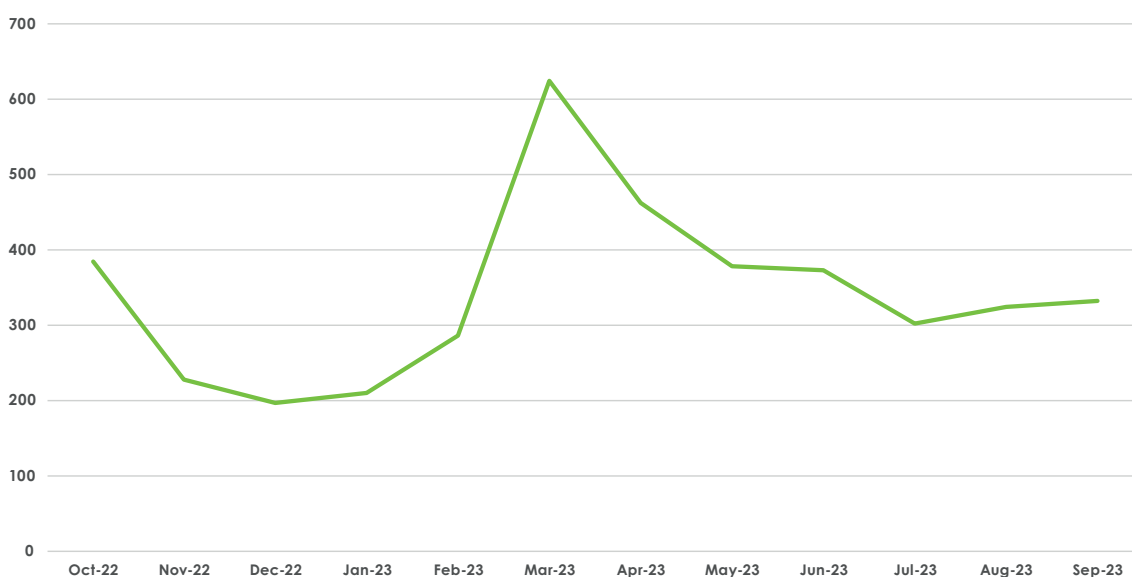
Figur 15. Inflöde per capita per bransch (antalet deltagare per 1 000 anställd) hittills under 2023 (vänster axel), samt faktiskt inflöde per bransch (höger axel).

FOKUS: KOMPETENSSTÖD

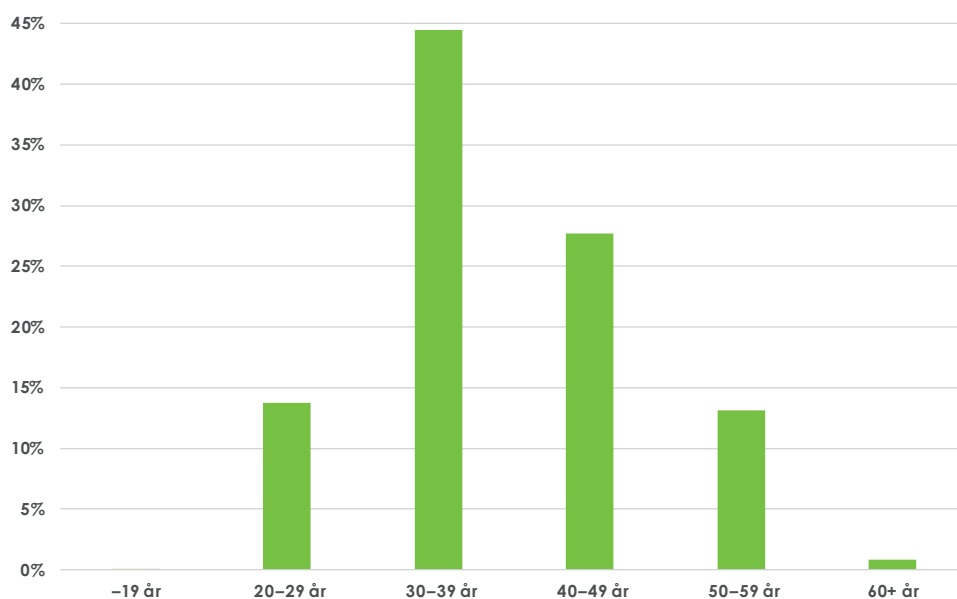
Sedan ett år tillbaka har Trygghetsfonden TSL ett utökat uppdrag där vi bland annat kan erbjuda vägledning och ekonomiskt stöd under utbildning med möjlighet till lärande under arbetslivet. Genom detta ges möjligheten att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Det är därför mycket glädjande att intresset har varit stort under året som har passerats och att kompetensstödet haft en stor räckvidd över olika branscher och spridning regionalt. Under det första året som möjligheten att söka har funnits har omkring 4 100 personer ansökt om utbildning direkt till Trygghetsfonden TSL. En stor del av ansökningarna har kommit in i samband med vårens ansökansomgång hos CSN. Stödet har till synes blivit populärare sedan höstens ansökansomgång, då stödet förvisso var nytt och möjligen inte lika känt som det är nu. Utöver detta har CSN fått in omkring 55 000 ansökningar, varav omkring 7 500 har angett TSL som omställningsorganisation.

Figur 16. Antal ansökningar av kompetensstöd per månad, oktober 2022–september 2023.

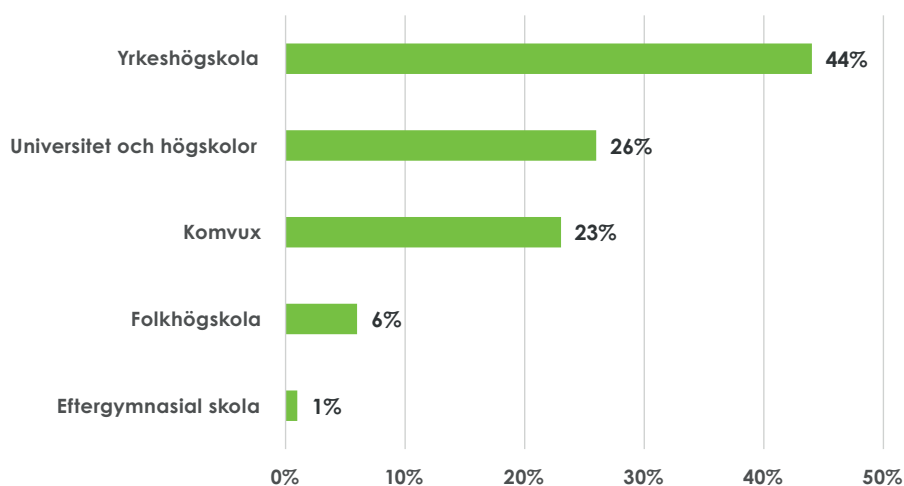
Av de som ansökt om kompetensstöd sedan oktober 2022 tillhör majoriteten personer under 40 år. Nästan hälften av ansökningarna kommer av personer i åldersgruppen 30–39 år. Adderas åldersgruppen 40–49 år till det inkluderas drygt sju av tio ansökningar. Personer som är 60 år eller äldre står för enbart ungefär 1 procent av ansökningarna.

Figur 17. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per åldersgrupp, oktober 2022 – september 2023.

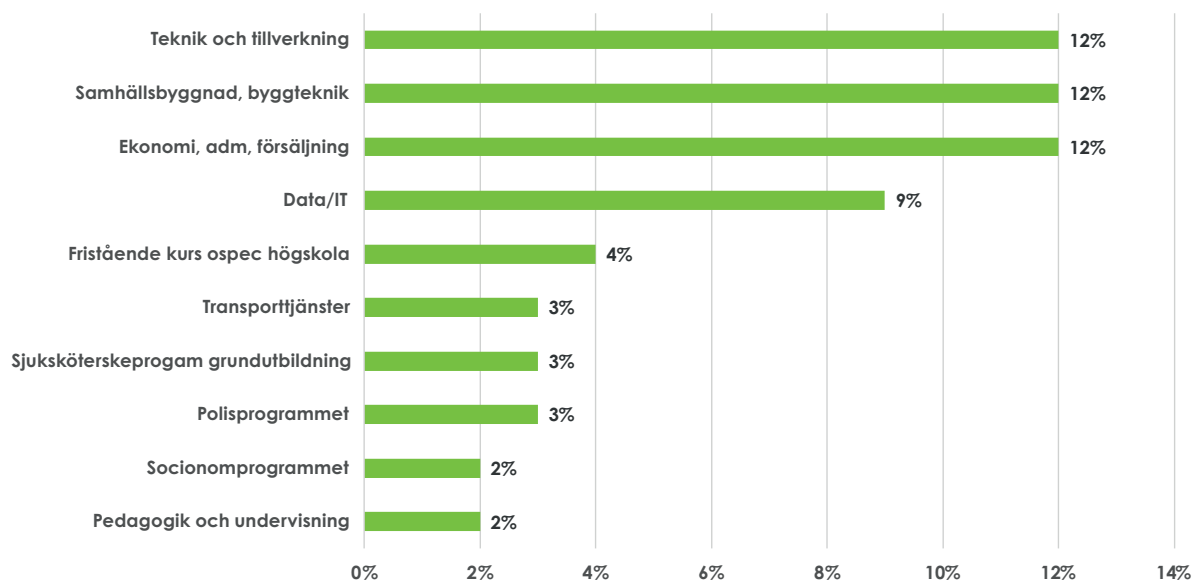
Knappt hälften av de ansökningar som har skickats in sedan starten avser utbildningar inom yrkeshögskolan, medan en dryg fjärdedel har sökt utbildningar på universitet eller högskola och en knapp fjärdedel avser Komvux. Sedan starten har utbildningar på universitet eller högskola respektive Folkhögskola blivit något populärare över tid.

Figur 18. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per skolform, oktober 2022 – september 2023.

Bland utbildningsinriktningarna med flest deltagare det första året finns utbildningar inom många olika inriktningar. Mest frekvent sökta utbildningar återfinns inom ekonomi, administration och försäljning (vanliga inriktningar är olika typer av redovisningsekonom eller medicinsk sekreterare), samhällsbyggnad och byggteknik (många söker utbildningar med inriktning mot bygglovshandläggare/byggnadsinspektör eller byggnadsingenjör) samt teknik och tillverkning (inriktningarna på utbildningen är flera, men elkraftsingenjör är fortsatt vanligt förekommande). Dessa utbildningsinriktningar har dessutom varit populärast över tid.

Figur 19. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per de 10 mest frekventa CSN utbildningsgrupp (exkl. gymnasieprogram/Komvux), oktober 2022–september 2023.

Trygghetsfonden *tsl*
hjälp till jobb

Trygghetsfonden TSL hjälper uppsagda personer till nytt jobb och underlättar för arbetsmarknadens parter att hantera strukturomvandlingen. www.tsl.se